

رنج برنجکاران خراسان شمالی

۱۳۹۸/۱۱/۱۱ - ۱۱:۴۴

تولید و کشت برنج در خراسان شمالی در حالی ممنوع اعلام شده که کشاورزان و البته برخی از مسوولان این استان می‌گویند هنوز کشت مناسب برای جایگزینی این محصول معرفی نشده است.

خشکسالی‌ها و کم‌آبی‌های سال‌های گذشته، مسوولان وزارت جهاد کشاورزی را بر آن داشته تا کشت برنج را در اغلب استان‌ها از جمله خراسان شمالی ممنوع کنند و تنها مناطق گیلان و مازندران از ممنوعیت برکنار بمانند.

بر اساس اعلام مسوولان، قرار است در سه سال، میزان کشت برنج، جز در ۲ استان یاد شده به صفر برسد و اکنون با گذشت یک سال از این زمان و امسال به دلیل بارندگی‌های مناسب، باید گفت کشت برنج در خراسان شمالی حتی افزایش نیز یافته است.

متولیان در حالی بر طبل صفر شدن سطح زیر کشت برنج می‌کوبند، که به نظر می‌رسد هنوز شرایط و بستر لازم را برای تحقق این امر فراهم نکرده‌اند و کشاورزان می‌گویند کشت‌های جایگزین برنج که به آنان معرفی شده، هیچ کدام نمی‌تواند به اندازه برنج، صرفه اقتصادی داشته باشد و از این رو مورد استقبال آنان قرار نگرفته است.

آنان ادعا دارند که ممنوع شدن کشت برنج، سبب بروز مشکلات جدی در عرصه اقتصاد برنجکاران خواهد شد و درآمدها را به شدت کاهش می‌دهد.

البته برخی مسوولان کشاورزی هم اذعان دارند که کشت‌های جایگزین که برای منع تولید برنج معرفی شده، اقتصادی نیست و البته با توجه به شرایط آبی برخی مناطق از جمله شهرستان مانه و سملقان در خراسان شمالی، نباید کشت این محصول در این منطقه ممنوع اعلام شود.

۲ نفری شدن آب سد شیرین‌دره برای برنجکاران خراسان شمالی

آنگونه که مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای خراسان شمالی، اعلام کرده، بهای آب سد شیرین‌دره، برای تحویل به برنجکاران شهرستان مانه و سملقان این استان، ۲ نفری شده است و این امر از ابتدای فروردین سال آینده اجرایی می‌شود.

سیدعقیل مرتضوی اظهار داشت: تغییر در بهای آب سد شیرین‌دره، قرار بود از ابتدای امسال اعمال شود که به عللی اجرایی نشد اما بر اساس تصمیمات جدید، در اولین فصل آبیاری کشاورزی یعنی بهار سال آتی، آب این سد با ۲ نرخ تحویل می‌شود.

وی تصریح کرد: برنج کاران برای دریافت آب تا هفت هزار مترمکعب به ازای هر هکتار، یک تعرفه، آب بها پرداخت می‌کند و دریافت بیش از این میزان آب، با قیمت بیشتری محاسبه و از آنان دریافت می‌شود.

به گفته مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای خراسان شمالی، میزان آب تحویلی به برنج کاران، به تدریج در سه سال قطع می شود.

مرتضوی گفت: بخشنامه ممنوعیت کشت برنج ابلاغ شده و کشت این محصول جز در استان های گیلان و مازندران، ممنوع است اما کشت برنج نسبت به سال قبل نه تنها کاهش نیافته بلکه افزایش هم یافته است.

مدیرعامل شرکت آب منطقه ای خراسان شمالی افزود: باید تدبیری صورت گیرد که تحویل بذر و کود محدود شود، جهادکشاورزی هم باید الگوی کشت محصول جایگزین برنج را معرفی و ترویج کند.

حبوبات، چغندر و ذرت علوفه ای، جایگزین کشت برنج

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان شمالی هم در این باره گفت: رویکرد دولت، ممنوعیت کشت برنج در تمام استان ها جز دو استان گیلان و مازندران است و البته به علت خشکسالی و کم آبی ها، سطح زیر کشت این محصول در استان، به شدت کاهش یافته است به طوری که در سال های اخیر تنها ۷۰۰ تا ۷۵۰ هکتار از کشتزارها، زیر کشت برنج رفته است.

محمدجواد تشکری اظهار داشت: البته امسال به دلیل شرایط بارندگی های خوب، سطح زیر کشت برنج، به بیش از ۹۰۰ هکتار رسیده است.

وی درباره برنامه ها برای ممنوعیت کشت برنج در استان گفت: برای تحقق برنامه های سازگاری با کم آبی، تکالیفی بر عهده نهادهای مختلف از جمله جهاد کشاورزی گذاشته شده است و ما مکلف شده ایم تا برای ترویج الگوی کشت، محصولات جایگزین را معرفی کنیم.

وی با بیان اینکه در این استان حبوبات، چغندر قند و ذرت علوفه ای به عنوان کشت جایگزین برنج معرفی شده است، گفت: کشت لوبیا با توجه به شرایط بازار، می تواند مقرون به صرفه و اقتصادی باشد و کشت چغندر قند هم با توجه به خرید تضمینی و عملکرد بالایی که دارد می تواند مورد استقبال قرار گیرد.

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان شمالی افزود: ۹۸ درصد از کشتزارهای برنج خراسان شمالی و نیز تولید این محصول در شهرستان مانه و سملقان است و آب مورد نیاز کشت و کار برنجکاران از منابع سطحی تامین می شود که عمدتاً از سد شیرین دره است.

وی گفت: به شرکت آب منطقه ای استان اجازه داده شده تا میزان آب تحویلی به برنجکاران را محدود کند و در این زمینه بهای آب سد شیرین دره در شهرستان مانه و سملقان برای برنجکاران، ۲ نرخی شده است البته در مجموع، قرار است بهای آب برای کشت این محصول، بیشتر شود.

تشکری اظهار داشت: تعطیلی شالیکوبی ها و تغییر کاربری و فعالیت آنها، از دیگر برنامه های ما است. چهار، پنج واحد شالیکوبی در استان فعال است که البته هنوز هیچ کدام از آنها تعطیل نشده است.

وی افزود: برای برنامه ریزی بهتر، هر ساله اطلاعات مورد نیاز از جمله سطح زیر کشت برنج و شمار بهره برداران آن به شرکت آب منطقه ای اعلام می شود و در این استان ۷۵۰ هکتار از کشتزارها زیر کشت برنج است که شمار بهره برداران هم بیش از ۷۰۰ نفر است.

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی خراسان شمالی خاطرنشان کرد: در سال های گذشته، سطح زیرکشت برنج در استان تا ۲ هزار هکتار هم رسیده بود که اکنون به ۷۵۰ هکتار کاهش یافته است که این رقم، قرار است تا ۲ سال آتی به صفر برسد.

رویکرد دولت، ممنوعیت کشت برنج در این استان است

مدیر جهاد کشاورزی شهرستان مانه و سملقان هم گفت: ۹۸ درصد از برنج تولیدی خراسان شمالی، در این شهرستان تولید می شود که ارقام آن شامل سدری دم سیاه، سنگ طارم، طارم هاشمی و طارم دم سیاه است.

هادی قهرمانیان اظهار داشت: در این شهرستان، ۷۰۰ هکتار از کشتزارها زیر کشت برنج می رود که البته امسال به دلیل شرایط مساعد بارندگی و مناسب بودن منابع آب سطحی، سطح زیر کشت این محصول به ۹۰۰ هکتار افزایش یافته است.

وی افزود: آنچه سبب شده تا کشاورزان در برابر ممنوع شدن کشت برنج مقاومت کنند و یا نگران آن باشند، به حاشیه رفتن میزان درآمدشان است، هنوز کشت جایگزین برنج به لحاظ صرفه اقتصادی به کشاورزان معرفی نشده است.

قهرمانیان تصریح کرد: هیچ کدام از این گونه ها که به عنوان جایگزین کشت برنج، به کشاورزان معرفی شده، نمی تواند درآمدی معادل درآمدهای حاصل از کشت برنج داشته باشد. اگرچه کشت حبوبات، چغندرقد و یا ذرت علوفه ای، به عنوان کشت جایگزین معرفی شده است.

وی گفت: در سال های گذشته، تامین آب مورد نیاز کشت برنج در این شهرستان، با مشکلاتی روبه رو بود و بهره برداران در زمینه حق آبه، دچار مشکلات اجتماعی بودند که از طریق دستگاه قضا وارد شده و کشت این محصول محدود شده و در این مدت، به شدت کاهش یافته است.

مدیر جهاد کشاورزی شهرستان مانه و سملقان افزود: اکنون تنها کشاورزانی به کشت محصول برنج مشغول هستند که تامین آب مورد نیاز برای آنان، نه مشکلات اجتماعی و اعتراض سایر کشاورزان را به همراه دارد و نه از منابع آب زیرزمینی برای کشت و کار استفاده می کنند.

قهرمانیان تصریح کرد: آب مورد نیاز از رودخانه اترک تامین می شود که اگر این آب در این استان مورد بهره برداری کشاورزان قرار نگیرد، به استان گلستان رفته و از آن استان به کشور ترکمنستان، می رود.

وی با تاکید بر اینکه معیشت برنجکاران بویژه در بخش مانه، به جد به این محصول وابسته است، گفت: برنج به عنوان کشت دوم در کشتزارها، کاشته می شود و می تواند برای بهره بردار، سود مناسبی داشته باشد بنابراین اگر کشت این محصول ممنوع شود، کشاورزان دچار مشکل می شوند.

مدیر جهاد کشاورزی شهرستان مانه و سملقان افزود: رویکرد ما اجرای مصوبه دولت و کاهش سطح زیر کشت برنج در استان است اما باید پذیرفت که به صفر رساندن سطح زیر کشت این محصول نه منطقی و نه بدون عوارض جنبی قابل تحقق است.

انتقاد شدید یک مسوول کشاورزی از محدود شدن کشت برنج در خراسان شمالی

مسوول زراعت مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مانه و سملقان نیز به شدت از ممنوع و محدود شدن کشت برنج در این شهرستان انتقاد کرد و گفت: محدود شدن کشت این محصول در این شهرستان، اقدامی غیرمنطقی است و البته مشکلات بسیاری برای این تولیدکنندگان به دنبال دارد.

امیرعباس توکل اظهار داشت: به جد، پیگیر هستیم تا کشت این محصول در این منطقه نه تنها ممنوع که حتی محدود هم نشود.

وی افزود: تصمیم هایی گرفته شده تا آب بها برای برنجکاران این استان افزایش یابد که البته این امر برای برنجکاران خیلی، مشکل را نخواهد بود زیرا تولید برای آنان به صرفه است اما ممنوع کردن کشت برنج، معیشت آنان را دچار مشکل می کند.

وی گفت: اطلاعات و آمار درستی از میزان مصرف آب برای تولید برنج در این استان به مسوولان مرکز داده نشده است و آنان به خوبی توجیه نشده اند، زیرا میزان آب مصرفی برای تولید برنج در این استان، به هیچ عنوان زیاد نیست.

اطلاعات و آمار درست از میزان مصرف آب برای تولید برنج در این استان به مسوولان در مرکز داده نشده است و به خوبی توجیه نشده اند زیرا میزان آب مصرفی برای تولید برنج در این استان، به هیچ عنوان زیاد نیست

توکل تصریح کرد: در استان های شمالی که کشت برنج در آن ممنوع نشده، میزان آب مصرفی برای تولید این محصول در هر هکتار ۳۰ تا ۴۰ هزار مترمکعب است اما در این استان، بسیار کمتر از این میزان است.

مسوول زراعت مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مانه و سملقان خاطرنشان کرد: اکنون در خراسان شمالی میزان آب مصرفی برای تولید برنج به صورت کشت نشایی در هر هکتار، ۱۲ هزار تا ۱۴ هزار مترمکعب است.

وی افزود: برنجکاران شهرستان مانه و سملقان در کشت نشا، پیش از نشاکاری، زمین را با تجهیزات ویژه، غلتک می زنند که این اقدام سبب می شود تا نفوذ آب به زمین کمتر شده و ماندگاری آب در سطح زمین بیشتر شود و در نهایت، آب کمتری برای کشت، استفاده شود.

توکل اظهار داشت: با محدود شدن کشت برنج، کشاورزان منطقه مانه در شهرستان مانه و سملقان، به کشت پیاز و گوجه فرنگی روی آورده اند در حالی که میزان آب، برای تولید این محصولات جالیزی، بیشتر از برنج و البته درآمد حاصل از آن بسیار کمتر از آن است.

مسوول زراعت مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مانه و سملقان تصریح کرد: میزان آب مورد نیاز برای تولید پیاز و گوجه فرنگی، ۱۴ تا ۱۵ هزار مترمکعب در هر هکتار است که بیشتر از برنج نشایی است.

وی افزود: کشاورزان از کشت و تولید محصولات جالیزی، درآمد چندانی برداشت نمی کنند و در این سال ها اقتصادشان تحت الشعاع قرار گرفته است.

توکل گفت: زمین هایی که اکنون، زیر کشت برنج می رود، نمی تواند برای کشت محصول دیگری به کار برود، در این زمین ها به واسطه نزدیک بودن به رودخانه اترک، زه آب بالا است و بالا بودن سطح آب سبب شده تا محصول دیگری جز برنج، قابل کشت و تولید نباشد.

وی با بیان اینکه این زمین ها با زه کشی هم نمی تواند برای کشت محصولی جز برنج مناسب باشد، افزود: بالا بودن زه آب در این زمین ها سبب شده تا نیاز به آبیاری برنج ها، کم باشد.

مسوول زراعت مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مانه و سملقان تاکید کرد: به عنوان یک کارشناس این حوزه عقیده دارم که کشت برنج در این شهرستان نباید بیش از این محدود شود و در برابر آن هم مقاومت خواهم کرد.

بر اساس این گزارش، کشت برنج جز در استان های مازندران و گیلان، در تمام استان های کشور ممنوع شده است و قرار سطح زیر کشت این محصول تا ۲ سال آتی به صفر برسد.

در سال های اخیر ۷۵۰ هکتار از کشتزارهای خراسان شمالی زیر کشت برنج می رود که ۹۸ درصد از آن در شهرستان مانه و سملقان و مابقی در شرق بجنورد است و ارقام آن شامل سدری دم سیاه، سنگ طارم، طارم هاشمی و طارم دم سیاه است.

به طور میانگین از هر هکتار شالیزار خراسان شمالی چهار هزار و ۷۰۰ کیلوگرم شلتوک برداشت و ۶۰ درصد آن به برنج تبدیل می شود.

خراسان شمالی ۳۴۴ هزار هکتار عرصه زراعی و باغی دارد.

کلیه حقوق متعلق به شبکه خبري صنايع غذايي ايران می باشد.